

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Regvlaribvs Et Transevtibus Ad Religionem. Titvlvs IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

quaterunque donatis in morte, seu mortis articulo in infirmitate donatis, vel dantis, de qua deservit, quomodoque directè vel indirectè fratribus ipsi, vel aliis pro eisdem, quartam partem (quam auctoritate Apostolica taxamus, & etiam limitamus) parochialibus sacerdotibus, & ecclesiarum rectoribus, seu curatis largiri integre teneantur. Facturi & curaturi, quod nec alii, nec alii, à quibus quarta huiusmodi minime deberetur, ad ipsorum fratrum utilitatem vel commodum huiusmodi fiant relicta, aut in eos taliter data vel donata procedant, seu quod in morte, vel ab infirmis huiusmodi dandum vel donandum fratribus ipsis existeret in eorundem dantium vel donantium sanitate, sibi dari vel donari procurent. In quibus per ipsos vitandis eorum intendimus conscientias onerare: ut si (quod absit) per fratres ipsos dolo vel fraude, quicquam in hac parte agi fortasse contigerit (præter id, quod eos propterea dictis sacerdotibus, rectoribus, & curatis tenent volumus) etiam disticta ratio in extremi iudicii examine recouatur ab eis. Ultra portionem autem huiusmodi, nihil valeant parochiales, rectores, curati, & prelati exigere supradicti, neque illis dicti fratres amplius impendere sint adficiendi, neque ad id, à quoquam possint aliquoties coerceri. Nos etenim (ut in cunctis æqualiter & pacificè favente Domino procedatur) universa privilegia, gratias, indulgentias, verbo seu scripto sub quacunque forma vel expressione, seu conceptione verborum, à nobis vel prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus quicunque ordinum prædictorum concessa, necnon consuetudines, conventiones, statuta & pacta in quantum sunt præmissis, vel alicui præmissorum contraria, ea penitus revocamus, vacuumus, cassamus, & irritamus: quinimo cassa, vacua & irrita nunciamus, & decernimus nullius prorsus existere similitans. Ceterum universos ecclesiarum prelatos quicunque præminentia, status, vel dignitate existant, & sacerdotes parochiales & curatos, live rectores prædictos, præsentium tenore rogamus & hortamur atteme, nihilominusque a eis distictè præcipiendo mandamus, quatenus pro divina & Apostolica sedis reverentia, prædictos ordines & professores eorum habentes affectu benevolenti commendatos, fratribus ipsis non se difficiles, graves, duros, aut asperos, sed potius favorabiles, propitios, & benignos, pacique munificencia liberales se studeant exhibere: sic eos in prædicationis officio, & in propositionibus verbi Dei, ac in omnibus aliis supradictis, tanquam cooperatores eorum idoneos, & laborum suorum participes prompta benignitate recipiant, ac affectuose admittere non omittant, ut proinde illis æternæ beatitudinis præmium augetur, & animarum salus incrementa feliciter procurent. Nec ipsos lateat, quod si secus ab eis agi fortasse contigerit in hac parte, Apostolica sedis benignitas, quæ ordines & professores eosdem ubere favore prosequitur, & gerit in visceribus charitatis, contra eos non immerito turbaretur, nec eadem æquanimiter pati posset, quin super hoc provisione opportuna remedium adhiberet: ipsaque nihilominus cælestis indignatio principis, digna pro meritis rependens, cuius obsequia fratrum ipsorum sedulitas curiosa prosequitur, minime præteriret.

DE DECIMIS, PRIMITIIS, ET OBLATIONIBUS.
 TITVLVS VIII.
 CAP. I.

a Al. ita: nihilominus eu distictè præcipiendo mandantes, etc.
 b Al. et propositionu. c In antiq. cod. aliam in præsu. et hanc hæcra verba: primitiis & oblationibus.

Ponet quatuor casus, in quibus religiose personæ, vel ecclesie, circa decimas ad decimas, pro quibus debentur, non desistant in omnia, vel de aliquo vel aliquibus, inter se duas mensuras non fuerint emendat, & proinde administrantibus, & beneficiis, & talia non habentur per communitatem. Secundus, tertius, & quartus casus, etc. Ioan. And.

Clemens V. in concilio Viennensi.
 Religiosi a quicunque, qui novissimè ad decimas ecclesie debent ad eam ex decimis legitime non spectantes, appropriate sumptulerint, aut exquiritis fraudibus, seu coloribus, vel aliis, seu, qui de animalibus familiaribus, & pascuis suorum, vel aliorum etiam animalibus, quæ ad ecclesiam in pluribus locis emant, emporibus, venditionibus vel aliis ab ipsis tenenda: seu, qui de illis, quas tradunt aliis excolendis decimas solvere coguntur, permissum, aut prohibuerint: nisi post requisitionem, per eos, quorum intererit, super hoc eis factam, & iudicibus desisterint intra menses, aut si de his, que contra premissa usurpare vel retinere persisterint, intra menses damnificatis ecclesie, emendationi sui loci competentem: sint, & tandem maneat ab officio administrationis & beneficiis suis suspensus, donec delictum & satisfecerint, ut superius est expressum. Quod si religiosi huiusmodi administrationes, vel beneficiis non habeant, eo casu, quo alii supradicti, & hoc, ipsi sententiam excommunicationis incurrant, per satisfactionem condignam nullatenus absolventi, quousque non obstantibus quibuscunque. Ceterum prelati extendi nolumus ad animalia, quæ per religionem ipsorum donatos seu oblatos tenentur: cum contra illi religionis eisdem cum effectu donentur, aut vendantur, & lra.

CAP. II.
 De decimis beneficiarum aliorum vicariorum, & de mensura currente. Nec ipsi decimas pro parochialibus distrahant, vel occupare eruantur a vicariis, & parochialibus. Ioan. And.

Idem in premissis.
 Beneficiorum decima cuius simpliciter concessa, in ad tempus, secundum taxationem loci, in tali partibus, in quibus fiet concessio, contentum, & ad mensuram currentem, & communiter ipsi decimas habere poterit, & debet. Nec per collectiones, & inveniunt, & exactiones ipsius decime, ecclesiam calere, licet, & alia ornamenta divinis officii deputata, & cetera, & ceteris vel distractionis capere vel recipi volumus, nec illius, seu quomodolibet occupari.

DE REGULARIIS ET TRANSEUNTIBUS AD RELIGIONEM.
 TITVLVS IX.
 CAP. I.

Transseuntium mendicantium, & aliorum, qui in locis mendicantibus, licet administrantibus habitant, non habentur in capitulo, etiam si alii de capitulo, & in locis, non habentur, qui possint administrationes, prebendas, vel officia, etiam vicarias, nec pro se vel alio numerum curam gerere, & cetera, & ceteris saltem, ultra prædictum exceptum. Ioan. And.

a Vide Conc. Vienn. c. 2. de reform. a. 12. b. Vide Conc. Vienn. c. 12. de reform. a. 12. c. Et de prebendis collectarum, & sub collectarum, & an debeant colligi per locum, & de prebendis, & ceteris, in v. 12.

Vestis proles cuiusvis paupertatis ordinis est li-
berius, in qua vocati sunt vocatione perliste-
re, transiensque ad non mendicantium ordi-
nem in eodem conservari quietius studeant, quo in ipsis
disciplinam & scholam productiva ambitio repri-
mitur: a sacro concilio approbante statim: mendi-
cantes quolibet qui ad non mendicantium ordinem
transibunt Apostolica transibunt in posterum, quive
liberius transiverunt, quamvis nunc prioratus, admini-
strationes, vel officia, aut etiam animatum, vel regimen
quodamque obtineat inibi, vocem aut locum in capi-
tulo non habere: etiam, si hoc sibi ab aliis liberè con-
cedatur. Ad & prioratus quoque, administrationes,
aut quascunque in antea non assumi officia, etiam tan-
quam vicarios seu ministrorum vel locorum aliorum tenen-
tes, quodque animatum curam & regimen, non pro se
posuerint, nec pro alio exercere. Quidquid autem in con-
trarium attentatum fuerit, sit irritum ipso iure, quovis
privilegio non obtinente. Ad illorum autem mendican-
tium ordines, quos Apostolica sedes eo modo subsiste-
re auctoritate professoribus ita in illis remane-
re debet, quod nullum ex tunc admitterent ad pro-
fessionem, quibusque concessit licentiam gene-
rali approbatione alios ordines transendi, presentem
solentem constitutionem extendi.

CAP. II.

*Quisquis a sacro concilio habetatem monasteriorum, non patenter
habentium ab habitu professorum, intelligatur professus, Ioan. And.
idem.*

Quod quidam in discretionis constituti etate, no-
niam habitum in aliqua religione per annum por-
tantes, hoc ipso religionem illam decernimus esse pro-
fessionem nisi humilissimi habitus in colore, fissura, vel
fimbria distinctam patenter exhibeat ab habitu profes-
sionis.

DE STATU MONACHORUM VEL CANONI-
CORUM REGULARIUM.

TITVLVS X.

CAP. I.

*Quisquis a sacro concilio habetatem monasteriorum, non patenter
habentium ab habitu professorum, intelligatur professus, Ioan. And.
idem.*

Clemens V. in concilio Viennensi.

In agro domusque, sacra videlicet monacho-
rum, nigrorum religione, indecorum aliquid
incomptum, aut vitiosum quicquam perniciose &
incomptum existeret, sed ut in illa potius flores honoris &
modestiam fructus in obedientia succrescant: eis in vestibus
modestiam in cibo & potibus, equitatum & lectiliter-
iam, necnon notabilem interdicens excessum.

*Prohibet circa vestitus & accipitationes monachorum, Ioan.
And. idem.*

Porro à venationibus & aucupationibus omnes sem-
per abstineant, nec eis interesse, aut canes, vel aves ve-
naticos per se vel alios tenere presumant, nec à familia-
ribus secum morantibus teneri permittant, nisi salus, vi-
varia, vel garenas proprias, vel ius venandi in alienis quo-
casi hoc eis permittitur: dum tamen intra monasteria
seu domos, quas inhabitant, aut eorum claustras, venati-
cos canes non teneant, nec venationi præsentiam exhibe-
ant personalem.

*Quisquis a sacro concilio habetatem monasteriorum, non patenter
habentium ab habitu professorum, intelligatur professus, Ioan. And.
idem.*

Si quis autem præmissorum temerarius extiterit vio-
lenter, a seipso comprehendit canonicis regulari, ne rubrica si suo
perpetua, contra se si quando fuisse legat, & c. solia. de majori, &
c. ved.

ratur quod pretiosus & subtilis, sed quod utilis valeat
inveniri. Sic etiam vestis ipsa rotunda per circuitum &
non scissa, nec longitudine nimia, aut brevitate notanda:
largas etiam manicas habeat usque ad pugnum proten-
sas, non confectas vel quomodolibet boronatas. Al-
mutius de panno nigro vel pellibus capriorum loco,
cum capriorum habitu, quem gestaverint, sint contenti:
iuxta tamen dispositionem Abbatis, scilicet super hume-
ros, & honestis caprioris uti possint. In vestibus senu-
pro foderaturis non possent. Et si valibus largis aut
botis altris pro calceamentis utantur. Nullus zonam,
cincturam, calceatis cum ornatu deferret, aut cum sella
classorum ornata decorata superfluo, vel nimis aliis sum-
ptuosa, sine cum fano scilicet ornatum ad ornatum habeat,
equitare presumat. Rursus in locis, in quibus facere
congregatio duodecim monachorum aut supra, intra
septem monasterii, Abbas prior, aut alius præfatus poterit
focci de panno, pro focis aut cucullis in ipso monasterio
conferre: monachi vero alii in monasteriis, in quibus
foccos soliti sunt portare, debent etiam uti eis. In aliis
autem monasteriis & intra domos & alios prioratus, ubi
non est tanta congregatio monachorum, cucullas claus-
sas deferant & honestas. Cum vero Abbates, priores,
aut alios presidentes & monachos alios extra monaste-
rium profecti contingerit, focum, cucullam, aut capam
clausam habeant, & sicut capam si eam portaverint
cucullam deferant, aut si malecui scapulare. Cum
autem ad servendum in divinis officiis vel sacris re-
fibus induerint, aut cum occupantur in operibus, uti
eis licet scapulari. Verum ne ex diversis acceptione,
quam in diversis regionibus huiusmodi vocabula, focos
videlicet, & cuculla dicuntur habere, habitandi circa
præmissa materia relinquatur: cuculle nomine habi-
tum longum & amplum, sed manicas non habentem
nomine verò focci habitum, qui longas & amplas habet
manicas, nos intelligere declaramus.

*Prohibet circa monachorum consuetudinem, communionem, ex-
positionem regule, & instructionem in vitium, Ioan. And.*

Sanè à singulis mensibus tam in monasteriis, quam
extra (sublatis occasione quacunque) ad confessionem
saltem semel accedant omnes & singuli monachi. Et in
prima dominica mensis sumat in monasteriis semper
communiem, nisi ex causa forte, quam Abbati, priori,
aut penitentiarius monasteriorum non differant intima-
re, eorumque iudicio vel abstineant vel accedant. Re-
gula quoque cum in capitulo legitur, ab illo, qui præest
ipsi capitulo, vel alio, cui hoc ipse injunxerit, propter
juniores vulgariter exponatur. Novit etiam fidelis
deputetur instructor, tam in divinis officiis, quam in ob-
servantia regule.

*Prohibet circa venationes & aucupationes monachorum, Ioan.
And. idem.*

Porro à venationibus & aucupationibus omnes sem-
per abstineant, nec eis interesse, aut canes, vel aves ve-
naticos per se vel alios tenere presumant, nec à familia-
ribus secum morantibus teneri permittant, nisi salus, vi-
varia, vel garenas proprias, vel ius venandi in alienis quo-
casi hoc eis permittitur: dum tamen intra monasteria
seu domos, quas inhabitant, aut eorum claustras, venati-
cos canes non teneant, nec venationi præsentiam exhibe-
ant personalem.

*Quisquis a sacro concilio habetatem monasteriorum, non patenter
habentium ab habitu professorum, intelligatur professus, Ioan. And.
idem.*

Si quis autem præmissorum temerarius extiterit vio-
lenter, a seipso comprehendit canonicis regulari, ne rubrica si suo
perpetua, contra se si quando fuisse legat, & c. solia. de majori, &
c. ved.

